

ՕՐԱԳԻՐ

ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ, ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ՏՆՏԵՍԸ ԵՒ ԲՆԸԿԸՆ

ԳԻՏԵԼԵԱՑ

Ժ. ՏԱՐԻ ԹԻԻ 4.

1852

ՓԵՏՐՈՒԱՐԻ 15.

ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ

Եպիկտետոսի առածք :

ԵՅՊԻՍԻ բաներ կան աշխարհքիս վրայ որ մեզմէ կը կախուին, ինչպէս են կարծիք, հակամիտութիւն, ցանկութիւն և ատելութիւն. բայց կան ուրիշ բաներ որ մեզմէ կախմունք չունին, այսինքն մարմին, հարստութիւն, համբաւ, իշխանութիւն, և վերջապէս այն ամէն բան որ մեզմէ դուրս են :

Ինչ որ մեզմէ կը կախուի բռնադատութենէ ազատ է, այնպէս որ ամենեւին ոչ դք կրնայ արգիլել կամ թէ նեղը խոթել որ այն գործը ընելու տեղ տարբեր գործ մը ընենք. բայց ընդհա-

կառակն ինչ որ մեզմէ կախմունք չունի, արհամարհելի է, չնչին և ուրիշի ազդեցութեան տակ : Բանի մը ձեռք մի զարներ քանի որ լաւ մը չես քննած :

Տգէտը միայն ու անասնամիտը զուրիշները իրենց թշուառութեանը պատճառ կը բռնեն, իսկ ով որ ինքը զինքը իրեն թշուառութեանը պատճառ կը սեպէ, այնպիսին կը սկսի իմաստութեամբուն մէջ առաջ երթալ. իսկ ճշմարիտ իմաստունն այն է որ ամենեւին զուրիշը չմեղադրեր իրեն քաշած վշտերուն համար :

Լյուսնեկին մի պարծիր այն կատարե-
լու թեանց վրայ որոնք որ քեզմէ դուրս
են, թէ որ ձի մը կարենայ զուրցել թէ
ինքը գեղեցիկ կերպ ունի, համբերու-
թիւն. բայց ունեցած գեղեցիկ ձիուդ
համար պարծիլը, գիտես ինչ է. —
Մնասպարծութիւն մը այնպիսի բանի
վրայ որ մեզի հետ վերաբերութիւն մը
չունի:

Սխտբդ մի դներ թէ ամէն բան ուզա-
ծիդ պէս հանդիպին, հապա փափաքէ
ինչպէս որ կը հանդիպին, և ան ատենը
ամէն բան ըստ կամացդ կը յաջողի:

Ի և իցէ դիպուածի մէջ անդրադար-
ձութիւն ըրէ և ուշ դիր նաև այն միջոց-
ներուն՝ որ զքեզ պաշտպանելու համար
կրնան բանի գալ. և այսպէս թէ որ
բռնադատուիս տաժանաւոր գործքի մը
ձեռք զարնելու, պէտք է որ համբերու-
թեան ապաւինիս. իսկ թէ որ քեզի
նախատինք մը ըլլայ, պէտք է արիու-
թեամբ զօրանաս: Աս աս կերպը բռնե-
լով ոչ թէ դիպուածները քեզի, հապա
դուն անոնց կը յաղթես:

Թէ որ կ'ուզես որ ամէն փափաք-
ներդ կատարուին, դուն անոր միայն
փափաքէ որ քեզմէ կը կախուի:

Ինչիկայ իրաւցընէ ամենէն գերա-
զանց է որ գիտէ իրեն հաճոյ եղած
բաները պահել, իսկ անհաճոյ եղած-
ները իրմէն մերժել:

Հոգւոյն ստոյգ խաղաղութիւնը այն
բանին միայն փափաքելն է՝ որ մեզմէ
կը կախուի. անոր համար մեծութեանց
փափուրիլը պէտք չէ որ թէ նախանձ և
թէ անհանգստութիւն պատճառեն:

Ինչ, կարծես թէ հայրենեաց քիչ
օգտակար կ'ըլլաս, երբոր իրեն բարե-
կիրթ և պատուական քաղաքացի մը
ճարելու ըլլաս. իրաւը կ'ըսեմք զի, որ
ասկէց աւելի մեծ ծառայութիւն մը
հայրենեաց չես կրնար ընել:

Որ և իցէ վիճակի մէջ ալ գտնուիս
փոյթ չէ, բաւական է որ հաւատար-
մութիւնդ և յարգդ չափսի: Բուկին
առաքինութեան ճամբէն հեռանալդ
հայրենեաց ինչ օգուտ կրնայ բերել.
հայրենիքդ ինչ շահ կրնայ ընդունիլ

քեզմէ՝ որ անամթ ու վատահամբաւ
եղեր ես:

Լյուսնեկին ձեռք մի զարներ որ և իցէ
գործքի մը՝ ինչուան որ լաւ մը քննած
չըլլաս անոր հաւանական հետեութիւն
ները, ապա թէ ոչ՝ կրնայ ըլլալ որ առ-
ջի բերան քու խորհուրդդ յաջողի ու
զուարճացնէ զքեզ, բայց ստոյգ գիտ-
ցիր, որ երբ ալ ըլլայ պիտի ամբնաս և
պիտի զգջաս նոյն բանին վրայ:

Դու որ կը ջանաս քու խորհուրդդ
առաջ տանիլ՝ առաջուց մտածէ թէ ինչ
կ'ուզես ընել, և լաւ մը քննէ թէ ինչ որ
կ'ուզես ընել, արդեօք բնաւորութեանդ
յարմար է թէ չէ, և թէ արդեօք բնա-
ւորութիւնդ պիտի յարմարի այն բա-
նին: Թէ որ կը բաղձաս ճարտար ըմ-
բիշ ըլլալ, ուշ դիր որ արդեօք բազուկ-
ներդ բաւականապէս զօրաւոր են, և
թէ այնպիսի կրթութեան յարմար մէջք
և մկանունք ունիս: Ասան զի մէկը աս
բանիս համար ծնած է, միւսը ուրիշ
բանի:

Եւ միտքդ դիր, թէ կրօնքը գլխաւո-
րապէս աս բանիս վրայ կը կայանայ, որ
դուն Բստուծոյ վրայ մեծ գաղափար
մը ունենաս. ինչպէս ըսենք, որ հաւա-
տաս թէ Բստուած իրօք և ճշմարտա-
պէս կայ, աշխարհքը իր բարերարու-
թեամբ ու արդարութեամբ կը կա-
ռավարէ, մեր գլխաւոր պարտքն է իրեն
հնազանդիլ, պէտք է որ ամէն մարդ
հպատակի իրեն կամացը և ջանայ ա-
մենայն կերպով հաւատարմութեամբ
կատարել իրեն հրամանները. որովհե-
տեւ այն հրամանները ամենակատարեալ
և ամենագերագանց մտքէ առաջ կու
զան: Բայ կրթութիւնները չեն թո-
ղուր որ դու զինքը ամբաստանես, կամ
զանգատիս թէ Բստուած երեսն ձգած
է զքեզ: